

შეკრახ ევროპელებს, რომლებიც არა თუ არა დადებენ ჩინელებს, შიშით იმედინი ძალა გამოიხიეს, რომ რაც კი უნდადოთ ევროპელებს შესრულებინეს ამ «ბრველ ხალხს». ევროპელებს ამ გარემოებაში დიდად აწყენინა, დიდად ატყინა გული ჩინელებს. იმათ თავიანთ დედას არ და-ვიწყებდნენ, ევროპელების უდიდობა, მხეცური საქციელები და ოდესმე უსათუოდ ევროპელების ანკარაში მისთხოვეთ თუთ ბარბაროსებს...

ჩინელებს დეპუტატებს მოითხოვეს, რომ იმათ ნება ჰქონდეთ ჩინურ ენაზე დაწერილი ქა-ღაღები — პეტრიცები წარადგინონ ხარაბენ-ტში, ამას წინადადებით სხდომის დროს ხარა-ბენების თავდადებულმა განაცხადა, რომ სხდომის ბოლოს გამოავსებდა ჩემს დაწვევებებს მაგ სავანის შესახებ. ამის ხარხარად ცნობილია ჩემს ხარხარადისტმა კლავსმა სიტყვა წარ-მოსთქვა ჩინურად და ამტკიცებდა, რომ ხარა-ბენები არ დაწინაურდება, ვიდრე ბრეზიდენტი არ გამოავსებს თავის დავებებს. ხარაბენ-ტში კლავსმა თან და თან უფრო ფიცხლებდა და ხელების ქნევით თავდადებების მკაცრად (სტოლს) უხელოვებდა. მთელი ხარაბენ-ტში რუმინ ბარბაროსი ვასილიკო გაქანდა წინ და ხელი ჰკრა კლავსს სწორედ იმ დროს, როდესაც ის მხარე იყო სამხედრო კონსულს, — როგორც ვასილი-კო ირწმუნება, — თავდადებებისათვის. კლავსმა სხდომის ბოლოსკენ ნაგებობები მთავრად თავზე ვასილიკოს; ეს ეტა კლავსმა. ჩინელები მიუშველენ კლავსს და ხარაბენების ნაგებობებს აყრიდნენ მინისტრების მკაცრად. მინისტრები დიხვად იხდნენ, მხოლოდ კერბები ადგა და ცოტა უკან დაიწა. გერმანელი ხარხარადისტები ამ დროს საშინლად უფროდნენ. უფროსით იმპერატორს, — დაიფიქრა სხვათა შორის დეპუტატმა ირამ, რომ ხარაბენ-ტ არ იმუშავებს, ვიდრე ბრეზიდენ-ტი ხარხარადისტის რაღის თამაშს თავს არ და-ხეებს. ჩინელებს ისეთი ძალა დატანეს, რომ თავდადებულმა მამინე გამოასხა თავისი დადგე-ნილება: შემოტანა წინადადებანი მხოლოდ გერმანულ ენაზე უნდა იწერებოდეს, ხალხისგან საჩივრები მიიღებინ უფროდ ენაზე, დეპუტატე-ბის დავითხვა აგრეთვე უფროდ ენაზე მიიღება, მაგრამ ხარაბენ-ტში წასვლისად ისინი უსათუ-ოდ გადაითარგმნებინ გერმანულ ენაზე. გერ-მანელებს ხარხარადისტებს და ჩინელებს ამ განც-ხადების გამო საშინელი ადიაქოთი ასტყეს. კლავსმა (გერმანელმა) დაიფიქრა: გვაბედეთ და გა-მოავსადეთ რაღა, რომ დაკითხვას მხოლოდ გერმა-ნულ ენაზე წავითხვათ. ოდითღაც ჩინე ტრი-

ბუნსთან დგანან და ლაზარკის ნებას თხოუ-ბენ. თავდადებულმა უნახეებს, რომ ის არ მის-ტეის ნებას იმის განცხადებაზე კამათი გამარ-თან. ჩინელებს ხელ-ახლად აყრიან მინისტრებს ქაღალდის ნაგებობებს. ხარხარადისტმა და შოთაი ს-ზოგადო შექმნა. მხარხარები გრუბი მინისტრის საგარეოზე ავიდა და ლაზარკს ახიბებდა. სხვა მხარხარებმა ძლიერ გამოიფიქრეს. თავდადებ-ულმა იძულებული იყო სხდომა დაესრულა. ევროპე-ლებს დეპუტატები ადგებდნენ.

ბოლოვანის სატარტო ქაღაღ სოფიდან სწორედ ფრანგულ კაცთ «ტანს», რომ მკაცრ-ნიის კომიტეტი ძლიერ შეწუხდა, როცა გაიგო, რომ მას სრულებით არ უნდა ჰქონდეს რუსეთის იმედი, რადგან ეს სახელმწიფო ცხადად მიემ-ხრო სერბებს, როდესაც მკაცრნი იმედი-მართლმადიდებელი უნდა დაეინიშნათ და მოითხოვა, რომ ამ ადგილზედ სერბული ფორმილიანი გა-ემწესებინათ.

ერთი გერმანული კაცთი იუწყება: «სერ-ბების მიუყვამ აქვს სხდომის დაიფიქრა, რომ უსა-თუოდ გადაუხდის ავსტრო-უნგრეთის იმის, რომ ამ სახელმწიფომ არ შესრულა შეფიცვის სურვი-ლი და მიიღია სერბების არ დასაფიქრებინა. შეფიცვის ძლიერად სწინის, რომ იმისი მამა დასაფ-იქრებულა ავსტრიაში. სერბების დეპუტატების თანდასწრებით შეფიცვა აქვს სხდომის გა-მოავსება, რომ ის თავის დედა ადარას იუი-დის ავსტრიაში და იმედი აქვს, რომ სერ-ბების ურდ მის მაგალითს მიჰბაძვს. ამხედ სერბების საერო კრების თავდადებულმა უნახეს: «გა შეუძლებელია, რადგან ჩვენს ქვეყანაში არა კეთდება ევროპის, რაც ჩვენთვის საჭიროა. ჩვენთვის ძალიან სამწუხარო იქნება, თუ ავსტ-რია აღარაფერს მოგვიდის. ნამდვილად მიმში-ლით ამოწყდებით». მაგრამ ამ სიტუაციაში ვერ დაარწმუნა შეფიცვა და გავაგრძელებს მკაცრად ხე-ლი დაჭრა და დაიძახა: «მე ვერც მსურს და ვე-რცე იქნება».

რუსული შერხად ევსტრია ევროპაში შემდეგი ახრის გამოთქმული რუსეთის ესლან-დელის საზოგადოებრივი ცნობების შესახებ: «ქვანდელი ჩვენებური საზოგადოებრივი ცნობება, — ამბობს ეს შერხადი, — მოგვაცხადებს დიდ ძალი ხალხით გასეპულ დასაზს. სურ-ქვა უფრო და უფრო სჭირდება, მაგრამ ხალხს კი დასაზში სულ ემატება და ემატება. უნდა გავაღოთ ფანჯრები, გავაღოთ ევროპის ოთახების კარები, რომ ჰქვამს თავისუფლად იმუშავოს, ახალი ჰქვამი შემოვიდეს დასაზში; ამის მაგი-

ვრად კი გვიჩვენებს, რომ ვერცხელები დაეხურათ და ევროპა ტუტურტანს მივაფა-როთ ხელი; ხალხს ან უნდა სული შეუგუბდეს და დაიხრის, ან არა და უნდა დასაზიდან გა-ვიდეს... რამდენიც განაფიქრებდა ვერცხელებს, რამ-დენიც იხრებდა ინტერესი საზოგადო სიკეთი-სადმი, იმდენი უფრო და უფრო მტუტდის ამ კაცების რიცხვი, რომლებსაც შეუძლიანთ მინა-წილებაში მიიღონ საზოგადოებრივი ცნობების და რომლებიც სულით და გულით ელტვიან ამ ცნობების, რადგანაც უამისოდ სიფიქრებენ კი უჭირდებოთ. ხალხი გზები, რომლებიც საზოგადო-ბით საზოგადო სიკეთის მიღწევა შეიძლება, თან და თან ცოტადდება. ესაა ხარხარ-ტო შეუშე-შევათ, რომ კიდევ ერთი ამ ცხათაგანი გა-დობონ, მერე ისეთი გზა, რომელსაც ჩვენს საზოგადოებას შეტად შეუთვინა. ჩვენ ვამბობთ იმ ხარხარ-ტზედ, რომელსაც სხვად აქვს საერო განათლების საქმე შეტად ვიწრო კალაპოტში ჩაყენოს. იმედი ვიქვანით, რომ რუსეთის გა-ნათლებას ასცდება ისეთი მძიმე ხვედრი. ხარე-ბო კრებებში, რომლებშიც კი ვიცი ამ ხარხარ-ტის ამბავი, როგორც მკაცრად, ბოლოვანს, შე-ტურბურგისა და სხვებმა გავხანეს სხვად ვერ არს თხოვნები, ამ ხარხარ-ტის წინააღმდეგ მიმარ-თული. იქნება არც თავად ახარხარ-ტმა შექნე-დოს გულგრილად ამ ხარხარ-ტს, რადგანაც ამ წოდების აწ ახსებულა წესით შეტად საზოგადო-რული ჰქვანდა დათმობილი საერო სკოლების საქმეში».

ახალი ამბავი

გუშინ საღამოს მოგვივიდა თელავიდან შემდეგი მეტად სამწუხარო დეგემა: 19 თებერვალს, ნაშუადღევს 3 1/2 საათზე, გარდაცვლილა ჩინი მხცოვანი პოეტი თავ. რაფიელ ერისთავი.

ღღეს ტფ. არტიტიული საზოგა-დოების თეატრში, კნ. ნ. დ. ჩოლოყაშვი-ლის მეთიურობით, გაიმართება საქველმოქ-მელო წარმოდგენა ქართულსა და რუსულს ენებზე. ქართულად წარმოდგენილი იქნება ა. ცაგარლის «ხანუმა» ჩინის დასის არტი-სტებისაგან. რუსულ-ქართული წარმოდგე-ნების შემდეგ დაიდგება ცოცხალი სურა-თები, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებს

ჩინის ბომბდის ახლოვანება დასასრულ-სხენებულ საზოგადოების დროებითი გაიმ-თება საცვევაო საღამო. შინოსავილი გა-იღება ქართულ დრამატული საზოგადო-სასარგებლოდ. მართლაც ამისთვის ყვე-გაყილულია. გიგანტიულია.

კვირას, 18 თებერვალს, ტფ. სა-ვალ-ახნაურო ბანკის სადგომში თავი მი-ყარა 50-მდე გულ შემატყვიარმა, რომე-თაც სჯა ჰქონდათ ქართველ სტუდენტ-დამხმარების საქმის მოწყობის შესახებ. დის კამათის შემდეგ კრებამ დაადგ-ეცადოს, რომ ქართველმა საზოგადოე-ლიდი მონაწილეობა მიიღოს ახლოდ და-სებულს კავკასიელ სტუდენტთა დამხმარ-ბელ საზოგადოებაში და, ამის გარდა, სი-ვოს ტფ. გუბერნიის თავად-ახნაურთა რ-ობ მოსწავლეთა დამხმარებელ საზოგად-ების კომიტეტს, რომ მან მიიღოს ღონე-ძიებანი სასტუდენტო ფონდის გაძლიერ-ბისთვის, რისთვისაც შეადგინოს განსა-თრებული კომისია და წესდება დამხარე-ბის საქმის გაძლიერებისა და გაფართოვე-სათვის. თხოვნა კრებაზედვე შემოშავდა. ვისაც სურს და ვინც საქმეს თანაგრძნობ-მათ სთხოვენ ხელი მოაწირონ თხოვნა-წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადო-ბის კანცელარიაში.

ტფილისის ქალაქის თავმა წარუდგ-ნა ბ. გუბერნატორს პროექტი საჩივრი-საერო განათლების მინისტრთან სამოსწ-ვლო აღმინისტრაციის მოქმედებაზე სახ-ლოსნო სკოლის შესახებ და თან სთხო-შემწეობა აღმოუჩინოს მან ქალაქს ამ ს-ქმეში.

ღღეს, 20 თებერვალს, მოხდება სხდო-მა გადასახადების განმანწილებელის ს-გუბერნიო საკრებულოსი, რომელზედა-განიხილება საადგილო-მამულო და საიჯარო-გადასახადების განაწილების პროექტი ბორ-ჩალოს მარაში; ხვალ, 21 თებერვალს კი-განიხილება იგივე პროექტი ტფილისის მარ-ჩის შესახებ.

მარტის პირველ რიცხვებში ტფილის-ში ჩამოვლენ კავკასიის სამოსწავლო ოლ-ქის მზრუნველი ბ. იანოვსკი და მისი თ-ნაშემწე ბ. ზავადსკი.

კვირას, 18 თებერვალს, შესდგ-კავკასიის ნავთის მწარმოებელ ამხანაგო-ბის წევრთა კრება. კრებამ დაადგინა: ამ

კვირად მატარებელში და რიონის სადგუ-რამდის გამოგვივიდა; ბევრი აქ ეტლებითაც წამოგვეწია, რადგანაც მატარებლისთვის ვერ მოესწროთ. აქ ჩინი უკანასკნელი გამოთ-ხოვება იყო ქუთათურებთან და ვაუდებით ვზას ფოთისკენ. მაშინ ბათუმის გზა არ იყო. ფოთამდის დიდი მანძილი არ გვეჩვენა, რა-დგანაც მალე მივედით. აქაც მოგვეგება ყმა-წვილა-კაცობა, ჩამოვდით „ალანის სასტუმ-როში“, ბულვარის ბოლოზე, რიონის პირ-ზედ, სადაც მაშინ გემები დგებოდა, რადგა-ნაც ეხლანდელი ნავთსადგური ჯერ მხარ-არ იყო. ეხლა აღარც ის გემები არის, რომ-ლებიც მაშინ იყვნენ. ეს იყო ჩვენ დროს-სამი პატარა ორთქლ-მავალი გემი, რომ-ლებიც რიონში შემოდიოდნენ ზღვიდან სა-მი ვერსის მანძილზედ. ესენი დადიოდნენ მარტო ბათუმსა და ფოთს შუა. იმათ ერქ-ვათ „ბაბუშკა“, „დედუშკა“ და „რიონი“. ეხლა ყველა იმათ თქვენნი ჰიონი წაიდეს. და-ვინავდით რიონის პირზედ სასტუმროში. ვა-თენდა დილა და მივაწყდით რიონის ნაპირს, სადაც ბათუმიდან მოსულიყო ხალხით სავსე „ბაბუშკა“. რა ჯურის და ტომის ხალხს არ ნახავდით მაშინ ფოთში? ენაც ხომ ათას გვა-რი ხალხი ირევა ფოთში, მაგრამ მაშინ მე-ტრის-მეტრი რამ იყო: ფრანგები (იმათ მაშინ მშვენიერი სასტუმროცა ჰქონდათ თავიანთი — „ეკოს“ სასტუმრო), ინგლისელები, ბე-რძენები, ოსმალები, არაბები, იტალიელები და ვინ იცის კიდევ რამდენი ვინმე. ჩვენ იმათ გულ მოდგინეთ ვინაჯავდით. ჩინი ქა-ღები ხომ განცვიფრებაში მოვიდნენ ზღვისა და გემების ნახვით. რიონი და ზღვა იმათ ჯერ არ ენახათ და გეოგრაფიაზედაც მწყრა-

ლად ბრძანდებოდნენ. რიონი ზღვის შესარ-თაში ხომ უზარმაზარია და მიმდინარეობა თითქმის არც კი ეტყობა; დანახეს თუ არა რიონი ჩვენმა ქალებმა, საშინლად გაუკვირ-დათ — რამოდენა ყოფილა შავი ზღვაო! ჩვენ აუფხვნიით, რომ ეს შავი ზღვა კი არ არის, მდინარე რიონია და აგერ იქ, შორს, ცა-რომ გგონიათ, ზღვა ის არისო. ერთმა კიდევ აიჩქმა და წამ-და-უწუმ ამას იძახდა: „ქა, გე-ნაცვალეთ, ეს რამოდენა მტკვარი ყოფილა აქა!“ ახა, ღმერთო ჩემო!...

წარმოდგენებისთვის მოვამზადეთ ქალაქის სკოლის დარბაზი, რომელიც დავითმა მა-შინდელმა სკოლის ხელმძღვანელმა პატრი-ცემულმა გიორგი ლოლობერიძემ. ამ შენო-ბაში დავიწყეთ წარმოდგენები; ხალხი აქაც ბუზივით დაგვეხვია. აქაც გამოვიჩინდნენ ძვირფასი პატრონები და გულ-შემეტყვიარ-ნი. ესენი ბრძანდებოდნენ თავ. ჯამბაკურ გურიელი თავის ძვირფასის მეუღლით — კენ-ინა ელონორათი, რომელიც მაშინ ფოთში სცხოვრობდნენ და რომელიც ქვემარტ მშობლიურს თვალს არ გვაშორებდნენ, ვიდრე ჩვენ ფოთში ვიყავით. ამ ხანად აქ მარტო სამი წარმოდგენა ვაგმართეთ. აქაც იგივე სიამოვნება და დროს გატარება, ეტ-ლებით სვირნობა ფოთის მშვენიერს ქუ-ჩებზედ... რამდენჯერ გვინატრია: „აჰ, ნე-ტავი ეს მშვენიერი ქუჩები ტფილისსა ჰქონ-დეს“. მართლა და ფოთისთანა ფართო, სწორე და გძელი ქუჩები ბევრ მდიდარ და შემკულ ქალაქს ენატრება. ფოთის ტვერი ხომ (აი „პარკს“ რომ ეძახიან) ყოველი ქა-ლაქისთვის საუნჯე და ძვირფასი განძია. აი ამ ტვერში მწვანებდენ, დიდებული ხე-

ბის ჩრდილ ქვეშ, პოლიასტომის ნაპირას, თავდება ჯამბაკურმა გავვიმართა მართლა დი-დებული ნადიმი გურულ გემოვნებაზედ — სიმღერებით და ცეკვით, რომელსაც ასრუ-ლებდნენ თავადის თანამზღვებელი-გურულე-ბი. ამ დახვედრამ სულ მოგვაჯადოვა: სულ სხვა ხალხს ვხედავდით, თუმცა იმავე გული-თად ქართველებს, ენაწყლიანს, მკვირცხლს, მოსწრებული სიტყვის პატრონს, მე-ტრის-მეტ ზდილობიანს და თავზიანს, ეს იყო გურულები, რომელთა შორისაც დროს გატარებაში გამოუთქმელს სიამოვნებასა ვგრძნობდით. საქმელებიც კი სულ სხვანა-ირათ გვეჩვენა, სულ სხვანაირად შეზავებუ-ლი იყო; იგივე წვნიანი და შემწვრები, რო-მლებსაც ასე ხელოვნურად ამზადებენ იმე-რეთში, აქ სულ სხვა გემოსი გვეჩვენა (რა-საკვირველია, სასიამოვნო); ეს ჩვენთვის პირველი და მასთან გაუგებარი გემოვნება, მგონია, ოსმალეთის მეზობლობას ნიშნავდა. მართლა და ბოლოს ქართველი-თათრების ოჯახებში იგივე საქმელები ვნახეთ, რაც გურიშია ხმარებული. ასე რომ, ეტყობათ, ბედზედ ქართველ თათრებს ოსმალებმა ქრი-სტიანობა კი მიატოვებინეს, მაგრამ საქმე-ლები მაინც გურული დარჩათ.

სადილის დასასრულ თავდება უბძანა ბი-ტებს ახალი სუფრა გაეშალათ რამდენიმე ნავთ შეკრულს ტივზედ, რომელსაც გვერ-დებზედ ოთხი ნავი ება მარქაფად პალეოს-ტომში. მივიწვიეს. პალეოსტომი ტბა არის. როგორც ვადმოცემა ამბობს, ვითომ ამ ალაგს ქალაქი ყოფილა, იგი შთანთქმულა და მისი ალაგი დაუქვრია შავი ზღვიდან შემოსულს წყალს. მივედით და... აქ კი

ცოტა უკაცროდ, არამც თუ ჩვენ ქალებს ჩვენც, „გეოგრაფიის მკოდნეთ“, ნამდვი-ლად შავი ზღვა გვეგონა ეს „უძირო“ და „უნაპირო“ ტბა. ნაპირზედკი მივედით, მაგ-რამ ტივზედ როგორღა გადავიდეთ, მარტო-ერთი სქელი ფიცარია ვადებულა! გურულე-ბი კაქკაქვით გვერდ-გვერდ ვახდებიან და გამოხტებიან ამ ფიცარზედ და თან გვეწვი-ვიან: „მობძანდით, ბატონო, შენი კირიმი“.

ყმაწვილო, როგორ მოვბძანდეთ, რომ რაკი ფიცარზედ შევდგებო, თვალები ამიქ-რელდება და წყალში ჩაყარდები?

უი, დედა! ღმერთო, მომკალი! მერე ვინ მიგაკარებს წყალს? მიბძანდი! გეტაცებ-დენ ხელს და ფრენით გადაგიყვანდენ ტივ-ზედ. ამ ნაირად ყველანი გადაგვასახდეს ტივზედ. თქვენი მტერი, რომ ჩვენ ბურძე-ლები ავგეშალა და სტოლს დაგვბლაუქეთ, რომ არ ვადაცვივინილიყავით ამ ვეშაბი-ტბის უფსკრულში. მასპინძელმა ეს შეგვე-ნიშნა, გატყინა და მომდერტებს უბძანა-გარს შემოგვტყმოდენ. მოუსვენს ნიფთბი, და დაიძრა ჩვენი ტივი, საიდგანაც ჰაერში გაიზრილა სვედიანმა და საყვედურით სავსე კრიალა სიმღერამ „ალი ფაშამ გვიდალატა“. გავსწიეთ ტბის შუა გულისკენ. ტივის ორ-სავე მხარეს მოსდევდა ოთხი ნავი ორ-ოლი მარჯვე გურულით თითოში... მაგრამ რა მარჯვე? რომელი გურული არ არის მარ-ჯვე! გავიარეთ ორი ვერსი და გავჩერდით. ტბა ძალიან მშვიდი იყო, არა ღელავდა, თორემ ღელვის დროს ზღვაზედ დარბაისე-ლი არ არის, და ჩვენს ნავებს, როგორც კაკლის ნაქუქებს, გააფრენდა ჰაერში. იმ ადგილს, სადაც ჩვენი ტივი გაჩერდა, წყლის

გავრცელდა, რომ ყარაიზში გამოსახლებულ გლეხებს არავითარი სურვილი არა აქვთ იქ იცხოვრონ და იმის ცდაში არიან აქედან რამენაირად სხვაგან გადავიდნენ სადმეო. ამას ხე სხვებმა უპასუხეს, რომ ეგ ამბავი საფუძველს მოკლებულია, რადგან ამ უამად ყარაიზში 170 მოსახლე დაბინადრებული მკვიდრად, მიწებიც საკმარისი დაურიგდათ და კიდევ აღძრულია შუამდგომლობა 1600 დესეტინა მიწა იქმნეს მათვის კიდევ დათმობილიო. ამის შემდეგ თავმჯდომარემ სთქვა, რომ წარსულ წელში ჩვენ დავაბინადრეთ 7 მოსახლე ყარაიზში, რომელნიც მთავრობამ თვის განკარგულებაში მიიღო უკვე, ხოლო რაც შეეხება იმ 13 მოსახლეს, რომელნიც ეხლა ხან ვადმოვიდნენ, მათთვის, როგორც შევიტყვე, მთავრობას აღუთქვამს შემწეობა ფულით თითოსთვის 260 მან., თავმჯდომარის წინადადებით საბატოო წევრად ამორჩეულ იქმნენ 5. ვ. ოლხოვსკი საზოგადოებისათვის 300 მანეთისა და ორი ძმა კუნდუროვები (ბერძენები) 500 მანეთის შეწირვისათვის; ნამდვილ წევრებად იქმნენ ჩარიცხული 50 კაცი, რომელთაც ეხლა განუცხადებით სურვილი საზოგადოებაში წევრობისა. შემდეგ აღიძრა კითხვა ყარაიზში ახლად გადმოსახლებულთათვის ეკლესიის აშენების შესახებ; კარგა ხნის მოლაპარაკების შემდეგ კრებამ გარდაწყვიტა აღძრან შუამდგომლობა უმაღლეს მთავრობასთან ნება დაერთოს საზოგადოებას გამართოს ხელის მოწერა და ამ საშუალებით შეაგროვოს თანხა ყარაიზში ეკლესიის ასაშენებლად. კრებაზედ აგრეთვე ლაპარაკი გამოიწვია იმ საგანმა, თუ რა სახელი უწოდოთ ჩვენგან ყარაიზში გაშენებულ სოფელსაო. თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ ამ სოფელს დავარქვათ კანტროლინი პალატის მმართველის ბ-ნ ბუტირკინის სახელი, რადგანაც მას ბევრი ღვაწლი მიუძღვის საზოგადოების წინაშე და განსაკუთრებით ამ სოფლის გაშენების დროსას ბევრი იშრომაო. კრებამ გარდაწყვიტა ღირსებას რუსთა მიერ ყარაიზში დასახლებულ ადგილს სოფ. ბუტირკინო. დასასრულ, კრებამ ამოიჩინა სარევიზიო კომისიის ერთი წევრი. კრება დაიხურა ნაშუადღევს 2 1/2 საათზედ.

პროვინცია

სოფ. დაუნარი (ქუთაისის მაზრა). 8 თებერვალს, დამით, ამ სოფლის მცხოვრებ გლეხს, ისეაი ჭკუასკეს ვიღაც ბორბო-მოქმედ ბირებმა მოჭარეს, თუ რამ ქვეშაგები მოეპოებოდა, გლეხს ეს მოხდოდ დიდი შეუტყვია. იგი გაქვოდა კვალს, რომელიც აწინა წვიმით მისკვლეულ გზას ვიღაც რკინის გზის დანდაგად. თუდა-ანგრეკებული ჭკუასკეი ჩასულა რკინის გზის სადგურზე საჯვარბოში, რომელიც ჭკუასკეს დაუნარის სოფელს ორი ვერსტის სიშორით და უოველივე დაჯვარათვის უნდაბებია.

სადგურ საჯვარბოში სიმა დაჯვარა, რომელიცისათვისაც ამაის და მუხარბურეს საზოგადოებებს აქვთ დაქირავებული სსხლი სამონღა თორმეტ მანეთად წელიწადში.

ამ წლის იანვრის დამდეგ რიცხვებში სოფელ ოფეთშიაც მოხდა მგზავის ქურდობა, — წაიღეს იქაც ქვეშაგები: — ერთისას — თორმეტი ბალიში, ორი ჯეიბი, ოთხი საბანი, ერთი ბუმბუჯი, ერთი ნახა და ერთი ფარდავი და მუარესას — საწვავი ქურდოვი დაჯვარისას — მოაჭარეს ექვსი ბალიში, ორი საბანი, ორი ჯეიბი, ერთი ნახა და ერთი სვლია, სულ ორივე აჯვარს ღირებულად 80 მან. ექვსი არ არის, რომ ასეთ ნაქვრდად ნივთებს ქურდები მახლობელ რკინის გზის სადგურზედ მიიტანდნენ და სადღაც შორეულ ქალაქისკენ გააქვრებდნენ დამის მატარებლით.

სოფელ დაუნარიდან ერთმა ვიღაც უნდაბმა დაჯვარეს დასით, თებერვლის ბირეულ რიცხვებში, რვა ბატი მოაჭარა და დასა სმეტრედაში

წასსა რკინის გზით. ოთხის რკინის ხილვად მგზავრებს გაუფანხა თურმე ბატები და მათთვის განკუთვნილია ტრემლის ღრით, რომ ქმარ-შეილი მუყის ძლიერ აჯადო და ეს ბატები წამლისათვის უნდა გაუყადო. სმეტრედაში ის ბატები, ასე ამბობენ, ხუთ მანეთად გაუყდა და არხეინად წასუდაო სსხლი. ჩვენში ეს ბირეული შემთხვევა, რომ დაჯვარეს რამე მოეჭარეს და ასე მოხერხებულა.

სოფ. საპთი (შორაზის მაზრა). შაბათს, 10 თებერვალს, ამ სოფელში ერთი უბედურება დატრიალდა. ოსიკ ქიმაძეს, რაც ეს უგანსკე. ღი მიანლოვდა თავის სსხლს, ოთხი-ხუთის საყენის მანძილზე, დახვდნენ სტეფანე, ოსიკ და სხინო ქიმაძეები კატებით და ისე დაბეკვეს, რომ ორი საათის განმავლობაში განუტყვა სული. მოკლულს ოსიკ ქიმაძეს სოფლის ნაცვლად უფინის დროს დაჭრადა საზოგადოების ფულის შეკმა. სოფელი მეტად გაბრაზებული იყო ამით და დროს ეძებდა დაესჯა იგი სსტიკად.

უეკლიერის შაბათს საზოგადოდ საკურთხები იცინა და ამ სოფელში კი ამ დღეს დაესწავა ღობენ კიდეც. უეკლანი, ვინც კი მისუდას ეკვლიასკედ, დაშინებულნი უფინიდან ხელ ეკატებით. რადესაც ბურის ჭამა დაიწვეს, უეკლას ხანჯლები ჩამოერთვა და შეინახეს; რაც ბურის ჭამა გათავდა, ხანჯლები დაურბუნეს უეკლას, გარდა ოსიკ ქიმაძის, მიუხედავად იმისა, რომ მრავალჯერ ეთხოვა. შეზარბმებულმა ხაღმა ხან აქ მოანდინა ჩსუბი, ხან აქ და სვდილობდა ოსიკ ქიმაძეც ჩათრიათ. ეს რომ მას შეუწინაშეს, სსხლი წასუდა; მაგრამ მას წინ გაუსწრეს მკვლელებმა და თავის მიზანს მაღწიეს. ქიმაძეს დაჩხა წვრილი ტელ-შვილი უმატრინად.

ამავე დღეს დასა სსხურეში ქ. ბ. და ი. კ. ძაღიან შორაზლები შეგვიანულან ს. დურ. სამიკიტროში და გამოუგლეჯათ დახლის უფთი, რომელიც თხუთმეტი თუმანი უფთადა. მაგრამ ამ დროს მოუსწრო მათ ზოლიციის ბაქაულმა ბ-ნმა გაკუმი დაჯვარით და ორივე დაჭინა. ზოლიციის გამძაიება უკვე გათავდა და სქმე გადაეცა გამომძიებულს.

სოფ. ჩინაში ცეცხლი წაეიდა გლეხის ასინიძის სსხლს და სულ ერთიანად გადაიწვა. ექვსი სული ბურანგის აშარა დაჩხა. დაწვას მტრბასს სწერს საბრალო გლეხი. ვითომც მას ერთი ქორწილი უნდა ჩაეშალს და ამის გამო გადაეწვათ.

კვირას დასა სსხურეში მოვიდა ქუთაისის ოფიქის სსამართლოს სესისა და ორშაბათიდან შეუდგა სქმეების განჩევას. სულ გასარჩევი აქვს თხუთმეტამდინ სქმე.

აქვთ ზამთარი არ გვიანახვს, ისეთი კარგი დარბია.

გალ. ქ-მე

სასამართლო

I
გუშინ, 19 თებერვალს, ტფილისის სამოსამართლო პალატამ განიხილა საქმე ყარსის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის უფროსად ნამყოფის თავ. მიხეილ წერეთლისა, რომელსაც ის ბრილი ედებოდა, რომ მან სამსახურის დროს სახელმწიფო ფული გაფლანგა. ეს საქმე პირველად განუხილავს ტფილისის ოლქის სასამართლოს, რომელსაც დამნაშავედ უცვინა თავ. წერეთელი და გარდაუწყვეტა 8 თვის ვადით ციხეში დაპატიმრება და 200 მანეთის ხაზინის სასარგებლოდ გარდახდევინება. წერეთელს ოლქის სასამართლოს განაჩენი განუხილავრებია ტფილისის სამოსამართლო პალატაში, სადაც მას გუშინ იცავდა ნაფიცი ვეჭილი ბ-ნი ჩემსოვი; პალატამ დამნაშავედ იცნო წერეთელი და დაამტკიცა ოლქის სასამართლოს გარდაწყვეტილება, გარდა განჩინების იმ ნაწილისა, რომლითაც წერეთელს უნდა გადახდოდა 200 მან. ხაზინის სასარგებლოდ. პალატამ იგი გაანთავისუფლა ამ გარდასახადისაგან.

II

სამოსამართლო პალატამე შაბათს, 17 თებერვალს, განიხილა საქმე ოზურგეთის მაზ-

რის, სოფელ ამაღლების მცხოვრების, ივანე ალექსანდრეს ძის ჯიბლაძისა, (12 წლი-სა), რომელსაც ის ბრალი ედებოდა, რომ მას სხვა ვიღაც უცნობ პირთან მოლაპარაკების შემდეგ თვის მამწავლებელ ხელოსნის კოსტა შარაშენიძისთვის დ. ჩოხატაურში 1898 წლის 10 იანვარს საქმელში ჩაუყრია დარიშხანა, რითაც უნდოდა შეესრულებინათ თვისი განზრახვა — შარაშენიძის მოკლა, მაგრამ ვერ შეასრულა, მიტომ რომ შარაშენიძეს მალე მიეშველა მკურნალი და სიკვდილს გადაარჩინა. ოლქის სასამართლოში საქმის გარჩევის დროს ჯიბლაძეს შემდეგი განუცხადებია: მე ამ საქმეში დანაშაული არაფერი მაქვს, მხოლოდ მე შემაცდინა თეკლე სიხარულიძისა, რომელიც მოსვენებას არ მაძლევდა შემთხვევა შემერჩია და შარაშენიძე მომეწამლა; ერთ დღეს იგი შემხვდა, მომცა 5 კაპ. და დამარიგა, რომ მეყიდნა დარიშხანა და მით მომეწამლა ჩემი მასწავლებელი; ამისთვის 2 მანეთსაც საჩუქარს დამიბრდა სიხარულიძის ქალი და მასთანავე განმარხა, როცა მე ამ დანაშაულობისათვის დამიჭერდა ბოქაული, მე მისთვის ამხსნა, რომ აღნიშნულს ბოროტმოქმედებაში მე გამაბრძოლა სამსონ უჯმაჯურიძემ; დიღინანი ვიარე და ვერსად წამალი ვერ ვიყიდე და მერე შევხვეწე ჩემს ამხანაგს იობ მეგრელიშვილს, რომელსაც საიღლაც ორი ჩაის კოვზი დარიშხანა ეყიდნა, რისთვისაც ხურდა 3 კაპ. მას ვაჩუქე. როცა 10 იანვარს სადილი შეუმზადე, კოსტა შარაშენიძის კერძ-ხარშოში ჩავყარე დარიშხანა და წაუღე. სადილის დროს კოსტას არა უგრძენია რა, ხოლო შემდეგ მუცელი ასტკივდა და დაუძახა მკურნალს, რომელმაც აგი გადაარჩინა. იმ დღეს ხარშო არ ვჭამე, რადგანაც შევატყე, რომ შარაშენიძე მითი ძალიან ავად გახდა; ეს ამბავი არ მინდოდა გამეზილია ჯერ და გამომძიებელს ისე უთხარი, როგორც თეკლე სიხარულიძემ დამარიგა, ხოლო რადგანაც ციხეში დამაპატიმრეს და ორი დღე დამე შშიერი მამყოფეს, მერე ძალიანებურად გამოეცდი და ყოველი სიმართლე აღვიარეო. თვით თეკლე სიხარულიძეს ამხედ ოლქის სასამართლოსათვის განუცხადებია, რომ მე არავითარი ისეთი უქმყოფილება არა მქონია შარაშენიძისთან, რომ ეს საქმე ჩამდინა და ეხლაც კარგს მეგობრულს განწყობილებაში ვარ მასთან, ხოლო თუ ბრალდებული ჯიბლაძე მაგას აცხადებს, მიტომ რომ იგი დარიგებულია ჩემის მტერის ვაბრიელ მეგრელიშვილისაგან, რომელიც მოსვენებას არ მაძლევდა მისი გაგზმდარსავი და რადგანაც მას მე უარი განუცხადე, მან ისეთი ხერხები მომიგონა, რომ ჩემთვის ეს შეწუხება მოეყენებინაო და ამიტომ ესთხოვე სასამართლოს ამ საქმეში გამამართლოსო. ოლქის სასამართლოს დამნაშავედ უცვინა ივანე ჯიბლაძე წინასწარ განზრახვით კოსტა შარაშენიძის მოკვლის საქმეში და გარდაუწყვეტა მისთვის კაკასიის მტირე წილოვან დამნაშავეთა გამასწორებელ თავშესაფარში ვაგზავნა 18 წლამდე და თუ ვინცობა აქ ადგილი არ იქნება, იგი უნდა მოეთავსებინათ საპატიმროს განსაკუთრებულს განყოფილებაში 4 წლის ვადით. ოლქის სასამართლოს განაჩენი ბრალმდებულის პატრონებს განუხილავრებიათ სამოსამართლო პალატაში, რომელმაც შაბათს, 17 თებერვალს, დაამტკიცა ოლქის სასამართლოს განაჩენი და აგრეთვე დააკისრა ბრალდებულს საქმის საწარმოებელ ხარჯის გარდახდევინება.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორ! უმარხილესად ვთხოვ ნება მიზძოთ, რომ პატივცემულ თქვენს გაზეთის შემწეობით მაღლობა გამოუცხადო ჟურნალ „ჯეჯილი“-ს რედაქციას, რომელმაც თხოვნისა მებრ ჩემისა კეთილ-ინება და ჩემდამო რწმუნებულს დაუნარის სამრევლო სკოლას (იმერეთის ეპარქიისა) გამო-

უგზავნა ჟურნალ „ჯეჯილი“-ს 1898 წლების № 1-ში იმ შემოწირულებისაგან ბ. კ. ზუბალოვის შემოწირულებს სრულყოფილად ამ მოქმედ კაცსაც — ქ. მ. უგლიბაძეს — მაღალმადონი მოწვეულებულია.

დაუნარის საეკლესიო-სამრევლო სკოლის მღვდელი მელქისედეკ გლახუას ძე თვე 12 თებერვლი 1901 წლის.

რედაქტორი გამომცემელი
ალ. ჭვინაია. ალ. ჯაბაძე

გამოსაღები სწოვანი

ბეტრებურგის ბირეა 16 თებერვალს

გვექვლის კურსი 3 თვით:

ლონდონზე 10 გირე. სტ.—ში	93
ბერლინზე 100 მარკაში	45
პარიზზე 100 ფრანკში	87
ლონდონზე ჩეკები	94
ბერლინზე	46
პარიზზე	87
ბირეის დისკონტი	5 3/4 — 7 1/2

მუდგ. გაყ. გაყ. 8 ა 5 ა

40/0 სახელმწიფო რენტა	9
41 1/2/0 შინაგანი სესხ 1893 წ.	10
40/0 გირავნ. ფურც. სახელ. სა- აღ. მამ. ბანკისა	96
50/0 1-ლ შინაგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ.	335
50/0 მეორე შინაგ. სესხის მომ- გებ. ბილ. 1866 წ.	295
50/0 გირავნ. მომგ. ფურც. სა- ხელმ. სააღ.-მამ. ბანკისა	21
3 1/2/0 გირავნ. ფურ. იმავე ბან- კისა	89
ტფილ. სააღ.-მამ. ბანკის 50/0 გირავნ. ფურცლ.	9
4 1/2/0 ობლიგაციები: ფურც. იმავე ბანკისა	87 1/2
ქუთ. სააღ.-მამ. ბანკის 60/0 გირ. ფურცლ.	100
50/0 გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	93
50/0 ობლიგაციები ტფ. საკრე- დიტო საზოგ.	93
4 1/2/0 ობლიგაცი. იმავე საზოგა- დობისა	—

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლის

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის საფრჩხილებში კი — ტფილისის).

სწრაფი მატარებელი № 2 ტფილისიდან ქოში გადის კვირასი ერთხელ — ოთხშაბათს დიღის 7 ს. 56 წ. (8 ს. 54 წ.), ბაქაჩაის სადამოს 9 ს. (9 ს. 58 წ.).

სწრაფი მატარებელი № 1 ბაქაჩაის ტფილისში გადის დიღის 6 ს. 50 წ. (7 ს. 48 წ.) ტფილისში ჩამოდის სადამოს 8 ს. 12 წ. ს. 10 წ.

სოფისტო მატარებელი № 3 ბაქაჩაის ტფილისში გადის დამის 11 ს. 15 წ. (12 ს. 15 წ.). ტფილისში ჩამოდის საშუადღევს 5 ს. 35 წ. (6 საათ. 33 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმში გადის სადამოს 6 საათ. 30 წ. (7 ს. 28 წ.) ბათუმში ჩადის დიღის 7 ს. 10 წ. (8 ს. 8 წ.).

მგზავრთა მატარებელი № 5 ბაქაჩაის ტფილისში გადის საშუადღევს 3 ს. 5 წ. (4 ს. 3 წ.), ტფილისში ჩამოდის დიღის 8 ს. 21 წ. (9 ს. 21 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმში გადის დიღის 9 ს. 3 წ. (10 ს. 1 წ.), ბათუმში ჩადის სადამოს 9 ს. 11 წ. (10 ს. 9 წ.).

მგზავრთა მატარებელი № 6 ბათუმში ტფილისში გადის დიღის 8 ს. 56 წ. (9 ს. 54 წ.), ტფილისში ჩადის სადამოს 8 ს. 40 წ. (9 ს. 40 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქაჩაის სადამოს 9 ს. 22 წ. (10 ს. 20 წ.) ბაქაჩაის სადამოს 1 ს. 25 წ. (2 ს. 25 წ.).

სოფისტო მატარებელი № 4 ბათუმში (11 ს. 45 წ.), ტფილისში ჩადის დიღის 18 წ. (12 ს. 16 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქაჩაის სადამოს 12 ს. 36 წ. (1 ს. 34 წ.) ბაქაჩაის სადამოს 7 ს. (7 ს. 58 წ.).